

הוא על ידי שמערכים בו שמן ובאופן כזה אין השמן מזיק לו וממילא נחשבת שתייתו ל"אכילה" החייבת בברכה.

דאמר רבה בר שמואל: "אניגרון" הוא מיא ^{א-לז} דסלקא [מרק תרד] "אנסיורון" הוא מיא דכולהו שלקי [מרק ירקות מכל המינים].
דוחה הגמרא: אם כן, הוה ליה "אניגרון" עיקר ושמן טפל לו.

ותנן: זה הכלל כל מזון שהוא עיקר ואוכל עמו מאכל אחר שהוא טפלה — מברך ברכה אחת על העיקר ופוטור בה גם את הטפלה, ואם כן כששותה שמן על ידי עירובו ב"אניגרון" אין השמן זקוק כלל לברכה⁽¹⁾.

מתרצת הגמרא: הכא במאי עסקינן — בחושש בגרוננו, ולרפואתו נותן כמות מרובה מהשמן לתוך האניגרון ואז השמן עיקר ויש לברך עליו ברכת "בורא פרי העץ" שהרי אינו מזיקו אלא אדרבה מועיל לו⁽²⁾.

בשוגג, כיון שה"סיכה" נחשבת כ"שתייה" משלם לכהן את הקרן ומשלם לו גם את החומש. — הרי ששתיית שמן אינה נחשבת ל"אכילה" ואם כן אין לברך עליו.

מנסה הגמרא ליישב: אלא דקא אכיל ליה לשמן על ידי שמלפת⁽⁴⁰⁾ בו את הפת שבאופן כזה אין השמן מזיק לו וממילא נחשבת אכילתו ל"אכילה" החייבת בברכה.

דוחה הגמרא: אי הכי, הויה ליה פת עיקר והוא השמן טפל שהרי בא ללפת אם הפת.

ותנן: זה הכלל כל מזון שהוא עיקר ואוכל עמו מאכל אחר שהוא טפלה — מברך ברכה אחת על העיקר ופוטור בה גם את הטפלה. ואם כן באופן שאוכל השמן על ידי שמלפת בו את הפת אין השמן זקוק כלל לברכה.

מנסה הגמרא ליישב באופן אחר: אלא דקא שתי ליה לשמן על ידי נתינתו אל תוך מרק הקרוי "אניגרון", שדרך שתיית ה"אניגרון"

זו חייבת בברכה, עיין בדבריו.

40. רש"י. — משמע מדבריו שרק באופן שהשמן בא ללפת בו את הפת נחשבת הפת ל"עיקר" והשמן ל"טפל", אבל באופן שעיקר כונתו היא לשתות את השמן [לצורך רפואה וכדומה] אזי נחשב השמן "עיקר" והפת "טפל".
וכן פסק המגן אברהם (ר"ב סק"ח), וחולק בזה על הב"ח (סימן ר"ב) שחידש שגם באופן כזה הפת נחשבת "עיקר", עיין בדבריו.

1. כתב השו"ע (ר"ב ס"ד) שבאופן זה שהאניגרון הוא העיקר בתערובת יש לברך על התערובת כולה ברכת "שהכל" כברכה הראויה לאניגרון.

המגן אברהם (סקי"א) תמה עליו מהמבואר

לקמן (לט א) שהברכה על "מי שלקות" [מרק ירקות] היא "בורא פרי האדמה", ובמה אם כן שונה האניגרון [מרק סלק] שמברכין עליו ברכת "שהכל". [וראה בשער הציון (שם סקל"ו)] שהביא כמה ראשונים הסוברים באמת כסברת המג"א שיש לברך על האניגרון בורא פרי האדמה כפי שמברכים על "מי שלקות".

הגר"א בביאורו (שם) יישב סברת השו"ע, כיון שהאניגרון עומד לשתיה ולא לאכילה הריהו נחשב משום כך כ"משקה" שברכתו "שהכל".

וסמך דבריו על דברי התוספות לקמן (לח א).

וראה עוד ביישוב דברי השו"ע בהגהות נתיב חיים [ובתמיהת הגרע"א שם עליו]. ובהגהות ברכת יונתן להגאון רבי יונתן אייבשיץ שם.

2. הטור (סימן ר"ב) הביא מחלוקת הראשונים